

Impressions d'un combatent al front de guerra d'Aragó

A les portes d'Osca

Escric aquestes quartilles dins d'unes coves a tres metres sota terra que hem construït aquests darrers dies per tal d'alliberar-nos de l'aviació enemiga, la qual, per a contrarrestar els efectes de la nostra artilleria, ens ha bombardejat diverses vegades, per sort nostra, amb resultat negatiu.

Actualment hem acabat ja de fortificar les posicions preses aquests darrers dies a l'enemic, el qual, cada dia que passa es troba més i més desmoralitzat per quan el cercle amb què el tenim endogalat veu que se li està estrenyent de tal manera, que el dia que l'alt comanament ho disposi, l'escanyarà definitivament.

Controvèrsies nocturnes

Els que es creguin que perquè som al front no distrustem de la ràdio, s'equivocuen de mig a mig. En arribar el vespre, comencen a funcionar les nostres emissions humanes — unes llaunes blincades en forma d'embut — amb les quals ens canviem amb els feixistes uns programes del més variat.

Heu-vos-en ací unes mostres:

«Aquí Ràdio P. O. U. M., parapeto de los rojos. Acaba de evadirse del manicomio el enfermo mental llamado Queipo Villano, el qual se supone está junto con otros dementes en Sevilla. Se ruega a quien pueda dar detalles del mismo, lo comuniquen a esta emisora.»

Seguidament ens obsequiaren amb un reguitzell de floretes que farien tornar vermell a qualsevol que no estés habituat a sentir aquests guerrers de medalla i escarpulari

—L'altre dia «El Gallego», que és l'«speaker» feixista, pretenia convèncer-nos que ens rendíssim. Per a aconseguir això, ens deia que els nostres caps ens portaven enganyats, puix que Azaña havia fugit a París, a Companys l'havien assassinat els anarquistes, Madrid i Barcelona estaven a punt de caure, Castella, Bascònia, València i Aragó eren seus... I un dels nostres li contestà: «I nosaltres, on estem?»

—Era la nit, i treballàvem tots aixecant una muralla de sacs a la carretera que va a Osca, i naturalment, no estàvem per a fer mitings. «El Gallego» anava cridant: «Canalla marxista! Que no teníeu palabra! Catalanes, sois unos cobardes!»

El de la metralladora del nostre grup, sens dubte empipat de tanta xerrameca, li contestà: «Has terminado? Pues ahora tiene la palabra la señorita ametralladora.» I els engegà una sèrie de trets que els desfeu gairebé tots els sacs de la seva trinxera i un o altre devia rebre, per quan callaren instantàniament, deixant-nos treballar amb tota tranquil·litat.

Santa Voluntat

Ens havíem preocupat molt de construir les trinxeres i les coves subterrànies; però apenes si havíem fet res per a fortificar un troç determinat de la carretera d'Osca. Això motivà que, tot i passar-hi ajupits, hi caiguessin ferits uns companys nostres.

Vetllant per la nostra seguretat, el Comitè Militar que actua en aquest sector donà les ordres necessàries per tal d'evitar que tornés a caure-hi cap més company.

I ja ens teniu a tots nosaltres amb pics i pales omplent sacs de terra i aixecant una muralla de dos metres d'alçada, emparats en la foscor d'aquella nit sense llum.

Quan se feu clar i els feixistes veieren aquella muralla on el dia abans no hi havia res, s'estiraven els cabells, puix no creien possible que en una nit es pogués aixecar tot allò. Sobretot «El Gallego», que ens preguntà: «Catalanes! Qué santo ha sido ese que os ha hecho salir un parapeto donde ayer teniais un matadero?»

Un alicient més per a entrar a Osca

Sort que no plou i els dies que fa són bastant acceptables, quant al fred! Tot i això, en premi al sacrifici que representa viure com corbs, en aquestes coves a tres metres sota terra on no hi entra el sol, ni apenes la claror, ens han promès que quan entrem a Osca, dormirem en el millor hostel que en aquella ciutat hi hagi.

Això és un alicient més que fa que desitgem encara amb més ansietat l'ordre de l'atac definitiu a Osca.

Per als pobres ferits

En un espai de dos cents metres comprès entre la trinxera de l'enemic i la nostra, hi ha una casa mig desfeta per l'artilleria, on hi corrien tot de conills i gallines.

Veient nosaltres un banquet en perspectiva, avisàrem als nostres companys que si a la nit veien gent agafant aquell bestiar, que no en fessin cas, puix seríem nosaltres que els requisariem per als ferits de l'hospital. Així, amb aquesta excusa, no ens demanarien comptes.

A l'endemà celebrarem «Tots Sants» amb un banquet com mai no havíem fet, amb màlaga i panallets que ens havien enviat de Granollers uns amics nostres.

RAMON ROCA

Novetats en robes d'hivern?...

femina

Anselm Clavé, 36

Telèfon 288

Petites cròniques

El rengle

El «rengle», per als que no són de Granollers, pot ésser un rengle molt divers, de moltes coses. Per als granollers, el «rengle» només té una acepció: és el rengle que durant anys i segles han fet les pageses del Vallès a cada costat dels carrers del voltant de la Plaça en els dies de mercat. El «rengle», era el mercat d'ous i d'aviram i de cistelletes de mongetes, d'olives i de tota mena de fruits de la terra segons les èpoques de l'any.

Ara el «rengle» ha desaparegut. Ves qui ho hauria dit mai!... Però són tantes les coses que desapareixen i les que desapareixeran!... El «rengle», que obstruïa el pas dels carrers de Sant Roc i de Santa Elisabet, i tots els d'aquells voltants de la Porxada, ara ja no és sinó un record. La venda d'aviram i d'ous es fa d'altra manera ara; es fa a lex-caserna dels soldats. Els crits dels marmanyers i el regateig dels compradors i venedors, s'han acabat. El pintoresc del nostre mercat, tan típic, tan nostre — i alhora tan universal — ha rebut una forta punyalada.

Però si el tipisme hi ha perdut, creiem que hi hauran guanyat els compradors i els venedors. Ara és cert que els aficionats a rebre empentes — i a donar-ne — no podran anar amunt i avall, cada dijous de matí, pel carrer de Sant Roc, i és cert que s'haurà llevat d'aquells indrets un espectacle pintoresc i abigarrat; però a canvi d'haver-se descolorit aquesta vella estampa del nostre mercat ancestral, quines comoditats no s'hauran obtingut!... Ara aquella pagesa de Palautordera — una pobre dona que es duia un rosegó per esmorzar i posseïa finques que valien 70 ó 80 mil duros, — no haurà de patir i passar-se tot un matí d'hivern gelant-se de fred o un d'estiu morint-se de calor, per a adinejar de cinc cèntims més la dotzena d'ous, ni haurà de deixar-los a casa d'uns amics o coneguts per a vendre'ls el dijous següent a un ral menys del que els hi pagaven i no els volgué donar la setmana passada...

Nosaltres l'hem coneguda aquesta pobre velleta de Palautordera. I n'hem conegut a centes de dones tan pobres com ella, que tenien — i tenen encara — un concepte tan trist i tan miserable de la vida, que tot ho subordinen a la possessió del diner.

Ara aquestes pobres dones, aquestes infelices pageses, han estat redimides d'aquest suplici de cada dijous, per obra i gràcia del Comitè, en el que elles hi veuen el pitjor enemic, com també veien llur enemic, aquells vells que cridaven ¡Vivan las caenas!, en els que els donaven la llibertat.

Sort que el temps tot ho va arrançant; fins les coses més difícils! I el temps farà que les pageses tretes del «rengle» deixin de veure l'enemic en el Comitè que avui les ha emancipat, tal com aquells desgraciats que cridaven ¡Vivan las caenas! avui són el poble heroic de Madrid que es juga la vida a la defensa de la seva llibertat.

PLACID